

Uit het Rijk van het Midden.

In mijn jeugd liepen de jongens in Groningen en de provincie — misschien doen ze 't nog wel — op St. Martinusavond (11 Nov.) met eigenaardige verlichting door de straten. Een uitgeholde koolraap of vee-wortel met een brandend kaarsje er in diende voor fakkel,

Lantarenfeest.

en vroolijk ging de tocht van huis tot huis onder 'tzingen van 't verheffende lied;

Sint Martinus bisschop,
Patroon van onzen lande,
Dat ik hier met 't lichtje loop,
Dat is voor mij geen schande, enz.

Heel eigenaardig, die vereering van Groningens ouden beschermheilige door Protestantsche kinderen! Wel een bewijs, hoe volksgebruiken stand houden, en zich niet storen aan wereldgebeurtenissen als de Hervorming.

Daar zou veel over te zeggen zijn. Het zenden van cadeautjes en verrassingen op Sint-Nikolaas dagteekent zelfs niet eens uit den Roomschen tijd, maar is één der takken, waarin het winterfeest van onze Heidsche vorouders zich heeft gesplitst. Kerstfeest, Nieuwjaar en Driekoningen zijn de twee andere overblijfselen van het „Joel-feest," dat in de rijken van het Noorden nog zijn ouden

naam draagt, gelijk het Paascheest in Duitschland nog genoemd wordt naar de Heidsche godin Ostara. Onze oude Germanen leefden met de natuur mee. Als de kortste dag voorbij was, vierden ze het feest van den terugkeer des jaars; als de lente terugkwam, hadden ze het feest der lentegodin. Heel natuurlijk! waarin zouden de kinderen der natuur zich meer verheugen dan in de jaarlijksche afwisseling der natuurverschijnselen, temeer daar ze de natuur vergoedden, en hun godsdienst geheel natuurdienst was?

In China, het groote Rijk van het Midden, *) is het niet anders. De eigenlijke Chineesche godsdienst is een vereering van zon en maan en aarde en natuurkrachten, en de volksfeesten zijn de feesten ter eere dezer goden. Het grootste van die feesten is het Nieuwjaarsfeest, dat zijn glanspunt heeft in het Lantarenfeest.

Huyghens heeft eens geschreven:

Ik zoek het hier, ik zoek het daar,
Ik vind niets nieuws in 't nieuwe jaar,
Dan dat men 't nieuw heeft willen noemen.

Een Chineesch dichter zal nimmer zoo iets schrijven, want voor hem is het jaar werkelijk nieuw met het nieuwe jaar. China heeft een korten, onaangenaamen winter, met felle koude, groote droogte, scherpe Westenwinden, die het verweerde stof der bergen naar de laagte blazen, en in den loop der eeuwen het land hebben bedekt met een

*) De Chineezzen noemen hun land niet „het hemelsche rijk," gelijk men zoo dikwijls het betitelt. Zij noemen het „Rijk van het Midden," „Bloemenrijk van het Midden," en ook wel het „Rijk onder den hemel." Uit die titels blijkt, dat ze hun land — en geen wonder — voor het voornaamste der wereld houden.

Huiselijk leven.

† Misvormen der voeten.

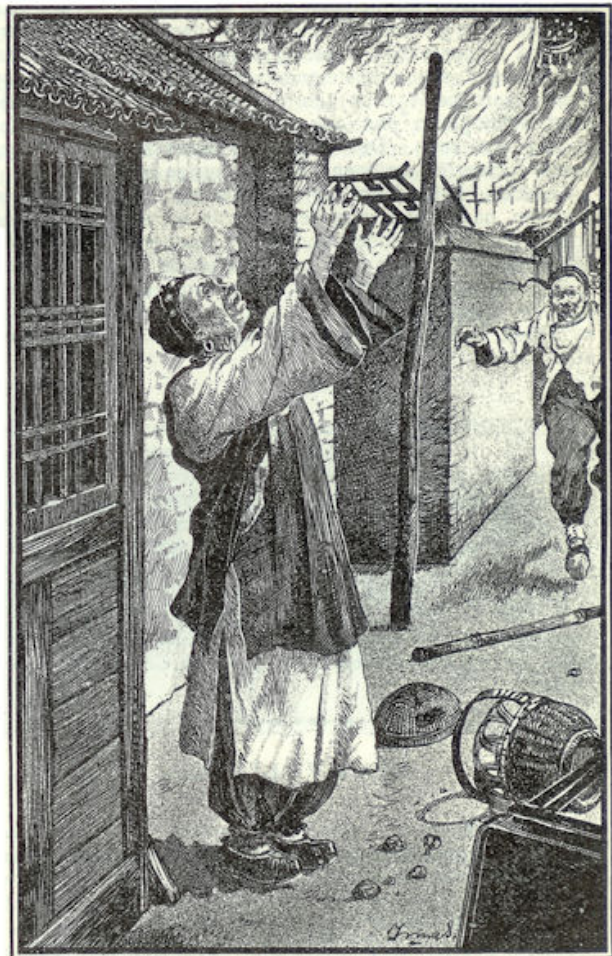
dikke laag van de grondsoort, die wij Limburgsche klei noemen. Als die winter komt, verbergt de krokodil der rivieren zich in het vochtige oeverslijk, bang als hij is voor koude en voor droogte. Maar zoodra de eerste lenteregens komen in het begin van Februari, komt de groote rivierbewoner weer voor den dag, en zwemt weer vroolijk in het drabbige water. Met hem komt de lente, de regens brengen weer vruchtbaarheid aan, en de Chineesche landman — elke Chinees is een landman — kan weer zaaien in de hoop op een goeden oogst. En nu heeft de Chinees zijn nieuwjaar geplaatst in het begin van Februari, en de krokodil, de „draak,” is hem symbool van vruchtbaarheid en welvaart. Bij de volken van het Westen is de legendarische draak een wezen van verschrikking; bij de Chinezen daarentegen een geliefd zinnebeeld, dat zelfs zijn plaats heeft gevonden op de vlag des rijks. De volken van het Westen hebben leeuwen, arenden en luipaarden, de dieren van den strijd, tot hun zinnebeeld gekozen; de Chinezen hebben het dier, dat de vruchtbaarheid verzinnebeeldt, die eer gegeven. Dat getuigt vóór hen; dat kenmerkt hen als een volk, niet van den strijd, maar van den vlijtigen arbeid op den akker.

Met algemeene blijdschap wordt het Nieuwjaarsfeest gevierd, en zijn toppunt bereikt het op den vijftienden dag van het jaar in het Lantarenfeest. Dan is letterlijk alles versierd met papieren lantarens in elken mogelijken vorm. In guirlandes hangen ze langs de straten; alle deuren staan open, en in de gangen, die naar de binnenplaatsen leiden, zijn de lantarens te zien in allerlei kleuren. Doch dat is nog slechts het begin. Straks komen alle kinderen op straat met papieren lampions aan stokken, en ze trekken

in optochten door de straten onder het zingen van blijde liederen. De vaders gaan mee, om hun hoede te geven; de moeders, die zoo slecht ter been zijn, laten zich dragen in draagstoelen of laten zich rijden in lichte wagentjes, door een knecht getrokken, en aan de meisjes, wier voeten ook al misvormd zijn, wordt een plaatsje in het rijtuig ingeruimd. En straks komt van overheidswege het groote vuurwerk, dat het feest besluit. Maar als dan ieder naar huis terugkeert, dan begroet hij nog het schoonste van het feest: den draak, die door de straten kronkelt. Een aantal knapen hebben zich met hun lantarens zóó opgesteld, dat ze met behulp van papieren vermommingen, samen een draak voorstellen, alom met lichtjes getooid; in goede orde trekken ze voort, en de geheele bevolking huldigt met hen in den draak den terugkeer van het nieuwe jaar.

Cadeautjes zenden behoort tot het Nieuwjaarsfeest, evengoed als bij de oude Germanen; zelfs de nieuwjaarsfooi aan de dienstboden ontbreekt niet, en de kinderen krijgen met Nieuwjaar de nieuwe lentekleding. En in het gezellige Chineesche huis, waar de tafels en stoelen denzelfden vorm al hebben als bij ons, alleen over 't algemeen wat rijker voorzien van snij- en beeldhouwwerk, wordt de feestmaaltijd aangericht. Slechts met dit onderscheid, dat mannen en vrouwen afzonderlijk feest houden. De mannen in de voor-, de vrouwen in de binnenvertrekken. Samen feest houden gaat niet; een vreemd man ontmoet de vrouwen zoo weinig mogelijk, en als het niet anders kan, spreekt hij een vreemde vrouw aan met afgewend gelaat of neergeslagen oogen.

Chineesche vrouwen krijgt men niet veel te zien, althans geen dames uit de hoogere standen. Op straat verkeer

Het bidden tot den God der Christenen.

ze niet; ze kunnen er niet loopen, wijl de mode ze gedwongen heeft tot het gaan op misvormde voeten. Van de vroege jeugd af worden de voeten met banden omwikkeld, zóó dat de teenen onder den voet gebogen zijn, en de hiel naar voren wordt gedrukt. De voeten kunnen niet groeien, en het loopen wordt een last.

Er zijn echter altijd Chineseesche ouders geweest, die aan dit gebruik niet hebben meegedaan. Bij de arme lieden geschiedt het niet, omdat de vrouw mede voor den kost moet zorgen, en geen dienstbode of slavin kan hebben; ook in de keizerlijke familie, die immers niet van Chineseesche afkomst is, maar tot de Mantsjoes behoort, worden de voeten niet misvormd. Bovendien echter zijn er steeds Chineseesche ouders geweest, die zich tegen de mode hebben verzet, en dat verzet wordt sterker, ook in de hoogere standen.

Chineezee, die Christenen worden, begrijpen al spoedig, dat God het misvormen van het lichaam niet wil. En menige Chineseesche Christin bindt de banden van haar voeten los, trekt een paar grootere schoenen aan, en oefent zich in het loopen op vrije voeten. Geheel herstellen zulke voeten niet meer, maar toch wel zóóveel, dat ze bruikbaar worden.

De Chineezee hebben hun eigenaardigheden, maar wanneer men ze leert kennen, dan blijkt toch, dat ze niet zooveel van ons verschillen in hun leven en hun denken, als ons vroeger wel verteld wordt. Zendingen, die twintig en dertig jaar met hen samenleefden, leerden hen beter kennen dan reizigers, die slechts voor korten tijd er vertoefden. En die zendingen vertellen ons, dat de Chineezee, over 't geheel genomen, vele goede eigenschappen hebben. Ze zijn trouw; op hun woord kan men aan; ze zijn vriendelijk en gezellig, nooit om een praatje verlegen; ze zijn vlijtig en arbeidzaam, en nergens is de familieband sterker dan in China. De gehoorzaamheid van kinderen aan hun ouders is bijna onbegrensd. Daartegenover maakt het op ons, Westerlingen, een verbijsterenden indruk, dat de Chinees zoo weinig hart heeft voor zijn dochters. Een vrouw geniet eerst achting, en dan ook hooge achting, als ze moeder is van een zoon. Dat arme Chineezee zich van pasgeborene dochtertjes ontdoen, is een treurige gewoonte.

Gelukkig, het „daagt in het Oosten;” China begint te luisteren naar het Evangelie. Ze zijn er, zooals die oude vrouw, die de biddende handen om bescherming uitsteken naar den God der Christenen, van Wien ze hulp verwachten in het dreigend gevaar. Ze zijn er ook, die hun handen opheffen naar het Westen, voor hun eigen ziel en voor de zielen hunner landgenooten, met een: „Kom over en help ons!”

A. L.

NASCHRIFT. — Het groote China, waarvan onze medewerker A. L. ons ook in den vorigen jaargang verhaalde, verdient in bijzondere mate in den tegenwoordigen tijd onze belangstelling. Wie van China lezen wil, wijzen we op het pas verschenen werk: Van Slaaf tot Overwinnaar, waarop we reeds eerder de aandacht vestigden, en op de serie van zes kinderboekjes over het Chineseesche leven, waaraan de platen bij dit artikel ontleend zijn. Deze boekjes zijn zeer geschikt voor uitdeeling op de aanstaande Zondagsschoolfeesten. In verhalenden vorm geven ze een heel duidelijken blik op het Chineseesche leven.

[RED.]

BLADVULLING.

Zelf.

„Wie Christen heet, doe ook eens Christens werk.” — Dit vinden velen lastig, en zij geven Zulk werk dus maar bij volmacht aan een kerk Of kring, die dan met guldens wordt gesteven. — Maar mij dacht — hoe goed het zij, hoe schoon — Het lieflijkst werk is dienst doen in persoon.

A. J. H.

Veertien dagen in een automobiel door Nederland.

DOOR

H. S. S. KUYPER.

III.

Met koud weer, open automobiel en winterkleeren naar Zandvoort. — Haarlem en de Halsen. — Naar Amsterdam. — Hoe wij 't Rijksmuseum in één uur zagen. — Rijtoer door Amsterdam bij avondverlichting.

Den volgenden morgen vroeg stond „the Dutch Dragon” geduldig te wachten voor een verren tocht, den eersten grooten tocht, dien we zouden ondernemen: langs de duinen naar Haarlem en Zandvoort en dan naar Amsterdam.

Gelukkig was de plasregen opgehouden, maar er waren wind en wolken, en 't was koud. Toch besloten we de automobiel open te houden en dan maar winterkleeren aan te trekken. Een opvatting, waar ik het geheel mee eens was. Vele menschen doen, als 't een beetje koud is, deuren en ramen dicht, omdat ze het anders in hun dunne kleeren te koud zouden hebben. Ik zou zeggen: vóór alle dingen frissche lucht, en dan maar wat dikkere kleeren aan. Ik herinner mij een doktersgezin in Philadelphia, waar ik logeerde, en waar kleine kinderen waren. De ramen van de kinderkamer moesten altijd open zijn. Was 't te koud, dan hadden de kinderen hun winterjasjes aan, soms zelfs hun bonten mutsjes op, en wollen handschoenen aan. Maar frissche lucht moest er altijd zijn.

Ik was blij, bij onzen eersten tocht al dadelijk te merken, dat mijn beide reisgezellen ook geheel deze opvatting waren toegedaan.

„Was 't nu maar April,” zeide ik, toen we Den Haag een goed eind uit waren, „dan zouden we door de bloeiende bollenvelden rijden. Als u nog eens naar Holland komt, moet u eens in 't vroege voorjaar komen.”

Zij beloofden het onmiddellijk.

De weg was eenzaam, en in vliegende vaart ging het voorwaarts. Voor we het wisten, waren we in Zandvoort. Daar is nu wel niet zooveel merkwaardigs te zien voor een vreemdelinge, maar Miss Van Santvoord moest natuurlijk een bedevaart doen naar het dorpje, dat eens de bakermat van haar geslacht was geweest.

En voor alle leden van haar familie moest zij souvenirs uit Zandvoort meebrengen. Twee winkels werden bijna leeggekocht. Allerlei lepeltjes, doosjes, klompjes, enz., alles, waar maar „Zandvoort” op stond, werd gekocht, ingepakt en in de automobiel geladen. En natuurlijk schreven we Zandvoortsche prentbriefkaarten aan haar beide zusters, die ik ook kende, — met onze gezamenlijke handteekeningen er onder.

Maar „lang tijd” hadden we ook hier niet. „Lang tijd” hadden we nergens, helaas! Haarlem met zijn Frans Halsen en mooie Bavo-kerk riep ons, en wenkte niet aan verren horizont Amsterdam met het Rijksmuseum? En dat alles moest nog afgewerkt vóór zonsondergang . . .

We waren reeds op weg naar Haarlem. De zon scheen nu op z'n warmst, en dankbaar waren we er voor op dien kouden dag!

Haarlem, — we waren er. Natuurlijk dachten we aan 't beleg van Haarlem en aan Kenau Simons Hasselaar, en aan de schilderschool, die in de 17e eeuw hier bloeide, met Frans Hals en Jacob van Ruysdael aan 't hoofd. In 't licht van zulke historische herinneringen ziet ge zoo'n stad alleen . . . als ge met vreemdelingen reist.

Treffend is in onze geschiedenis, dat juist het Westelijk deel van ons land, het lage polderland, dat het felst in den strijd tegen Spanje gestreden en geleden heeft, later het rijkst door God gezegend is. En dat Leiden en Haarlem, die in de 16e eeuw zoo nameloos veel hebben doorgestaan,